

- Motivasyon ve ödül merkezi ile ilgili orta-beyindeki ventral tegmental alan,
- Bağımlılık ve (bağımlı olunan şeye) şiddetli arzu duyma ile ilgili beyin nükleus akumbens ve orbitofrontal / prefrontal korteks bölgeleri. Bu alanlar özellikle uyarıcı madde bağımlılığında görülen dopaminerjik (nörotransmitter dopamin ile ilgili) ödül sistemi ile ilişkisi olduğu saptanan beyin bölgeleridir,
- Fiziksel acı ve sıkıntı ile ilgili beyin insüler korteks ve singulat anterior bölgeleri.

Araştırmacılara göre bu sonuçlar, aşk tutkusunun statik bir duygu olmaktan ziyade amaç odaklı bir motivasyon olduğunu ve romantik açıdan reddedilmenin bir çeşit bağımlılık olduğu savıyla örtüştüğünü gösteriyor. Bu da neden sevgiliden vazgeçmenin çok zor olduğunu açık bir şekilde gösteriyor. Çalışmada yer alan Dr. Arthur Aron, yoğun duygusal aşk ve reddedilme ile nöral sistem arasındaki ilişkileri anlamının önemli olduğunu, çünkü romantik açıdan reddedilmenin tüm dünyada depresyonda en başta gelen sebepleri arasında yer aldığını belirtiyor. Bu çalışma aynı zamanda, romantik açıdan reddedilme durumundaki aşkta görülen motifle daha önceki bilimsel çalışmalarla belirlenen mutlu aşkta görülen motifin temel olarak aynı unsurları barındırdığını ortaya koyuyor. Buna karşın aradaki en önemli fark, romantik açıdan reddedilen kişilerin beyinlerinde uyarıcı madde bağımlılığında uyarılan beyin bölgesi ile aynı merkezin uyarıldığı sonucunun bulgulanmasıydı.

Araştırmanın bir diğer bulgusu ise, ayrıldıktan sonra zamanla, beyin bağımlılıkla ilgili sağ ventral putamen / pallidum alanındaki aktivitelerde azalma olması. Bu sonuç, zaman her şeyin ilacıdır savını desteklemesi açısından da oldukça ilginç bir kanıt sunuyor.

Kederlendiği- mizde Dünya Gerçekten Kararıyor!

Oğuzhan Vıçıl

İnsan kederlendiğinde, çok kötü bir haber aldığına, sevdiğini kaybettiğinde sanki gökkubbe üzerine yıkılmış gibi hisseder. Dünyası kararır ve küçülür. Öyle bir hâl alır ki sanki koskoca dünya kendisini boğacakmış gibi hisseder. Zaten duygusal bağlamda yoğun olan sanat yapıtları, keder ile karanlığı hep bir arada kullanmışlardır. Bahar ve yaz mutluluğu, umutları, gençlik dönemini ve aşkı temsil ederken sonbahar ve kış ise umutsuzluk, keder, yalnızlık ve hayatın son dönemlerini temsil eder. Merhum Yıldırım Gürses'in bir eserinde de zaten "Aşkım bahardı, Ümitler vardı, Sen gittin diye gönlüm karardı" derken bu duyguları ifade etmeye çalışmamış mıdır?

Belki de insanoğlunun var olduğu günden bugüne tecrübe ettiği tüm dünyanın kararması hissini altında bu zamana kadar psikolojik etkenlerin yattığı düşünülürken, gerçekleştirilen güncel bir çalışma kederli olduğumuzda gerçekten de dünyayı farklı algıladığımızı ortaya koyuyor.

Dr. Leudger Tebarts van Elst liderliğinde gerçekleştirilen önceki çalışmalarda depresyon halinde olan hastaların siyah-beyaz kontrast farkını algılamada zorluk çektiklerini ortaya konmuştu. Geçtiğimiz aylarda *Biological Psychiatry* dergisinde yayımlanan ve bir öncekinin devamı olan bir çalışmada araştırmacılar, oftalmolojik (görme yolları hastalıkları ve cerrahisiyle ilgili) ve nöropsikiyatrik incelemeleri birleştirerek depresif belirti gözlenen hastalarda değişken siyah-beyaz kontrast seviyelerine bağlı olarak retina tepkisinin ne

olduğuna odaklandılar. Çalışma kapsamında depresyon halinde olan hastaların ve sağlıklı bireylerin desen elektroretinogram (PERG) değerleri ölçüldü. Desen elektroretinogram, genellikle satranç tahtası şeklinde olan ve karelerin kontrastı birbiri ardına değişen bir uyarı sonucunda (aydınlıktan karanlığa geçişte olduğu gibi) ortaya çıkan retina tepkisini ifade etmektedir. PERG, maküla ve gangliyon hücre fonksiyonlarının objektif olarak değerlendirilmesinde kullanılan önemli bir klinik testtir.

Deney kapsamında PERG testi uygulanacak katılımcılar üç grupta toplandı. İlk grup depresyon teşhisi konmuş olan ve ilaç tedavisine devam eden 20 hastadan oluşuyordu. İkinci grup teşhisi konan 20 kişiden oluşmasına karşın bu kişiler herhangi bir ilaç tedavisi görmüyordu. Üçüncü grup ise 40 kişilik bir grup olup sağlıklı bireylerden oluşuyordu. Deney sonucunda depresyonda olan kişilerde, ilaç alsın almasın, önemli derecede düşük retinal kontrast değerleri saptandı. Bu da, sağlıklı bireylerinki kadar kontrast değişikliklerini ayırt edememeleri demek oluyor. Ayrıca depresyonun derecesi kötüleştikçe bu etkinin arttığı, yani çevrenin daha gri görüldüğü belirlenmiş.

Biological Psychiatry dergisinin editörü Dr. John Krystal, depresyon durumunda olan kişilerin dış dünyadaki kontrastı daha az algılayabildiklerini, bu nedenle de dünyanın daha az eğlenceli bir yer olarak görüldüğünü ifade ediyor. Bu çalışma aynı zamanda depresif kişilerin dış dünyayı nasıl algıladıklarına dair de önemli bilgiler veriyor.

Bu ilk bulguların doğrulanması için benzer deneylerin tekrarlanması gerekiyor. Ama araştırmacıların ifadesiyle, PERG testinin kullanılması hastaların buldukları depresif durumun şiddetini objektif olarak belirlemek adına çok önemli bir yöntem olmaya aday.

